

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

As aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 6 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 7 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDARÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A francia válság.

Arad, január 17.

Ahhoz a kaotikus bonyodalomhoz képest, a mely Franciaországban az ottani politikai helyzet fenekestül való felfordulásában alakult, a nálunk lefolyt válság szinte kedélyesnek mondható. Míg nálunk a kormány tagjainak egy része visszalépett, hogy ugyanazon uralkodó párt kebeléből helyettesítve, annak politikáját folytassa és végképen érvényre emelje, addig Franciaországban nemcsak a kormány, de azzal együtt az állam fő is visszalép mélyreható szociális és államjogi kérdések felmerülése kapcsán, melyek az összes hatalmi tényezőknek, sőt magának az államformának megváltoztatását is maguk után vonhatják.

A párisi események oly annyira előtérben állanak, s annyira lekötik a maguk részére — előreláthatólag hosszabb időre — az általános érdeklődést, hogy olvasóink tájékoztatása szempontjából kötelességünknek tartjuk annak lefolyását, keletkezésének okaival együtt ismertetni.

Franciaországban a vasutak nincsenek államosítva, s az összes hálózatnak alig egy heted része van állami kezelés alatt. Olyan viszonyok vannak most ottan, a milyenek nálunk voltak régebben, és pedig nemcsak a hatalmas vasutársulatoknak illetéktelen és a forgalmi és közgazdasági politikában külön érdekek dédelgetésére irányuló befolyását, hanem különösebben ezen vasutak részére ka-

matbiztosítás címén fizetett óriási differenciális összegeket illetőleg is. Rettentés adóként terheli e kötelezettség az államot, s a radikálisabb közfelfogás által már is úgy tekintetik ez, mint a francia nép jogtalan megsarczoltatása a tőkepenzések osztályának javára.

Körülbelül 12 év előtt próbálta meg Raynal miniszter a dolgot akként rendezni, hogy az állam ama terhein segítsen, de az akkori kormány nem volt elég hatalmas a vasutársulatok érdekkörének ellenében a közérdeket érvényre emelni, s a mit Raynal közmunka miniszter kivívni tudott, mindössze is néhány másodrendű vonal megépítésének kivívásából állott; ezt is nagy vívmánynak tekintették a pénzvilág ellenállhatatlan befolyása- és hatalmával szemben, bár valóságos csekélység volt ez az óriási kamatteher további fennállásával szemben.

Azóta indult meg s fokozódik állandóan az agitáció a vasutak államosítása s így az állami kamatbiztosítás terhének megszüntetése iránt, mely agitáció tápot sőt jogos alapot is nyert azon napirendre került kérdés közelebbi körülményeiből, melyek a déli és orleans-i vasutársulatokkal annak idején kötött konvenczióhoz fűződnek. A már említett Raynal miniszter ugyanis — hogyan, hogyan nem — elfelejtette kitenni a kamat-garancia lejártának az 1914-ik évig terjedendő határidejét, úgy hogy most már a kamat-garancia a koncessziók lejártáig vagyis 42, illetőleg 46 további esztendőig kö-

vetelhető. Mivel pedig a kamatbiztosítás fejében fizetendő összeg a két vasutnál évi 40 millió, tehát az egész összeg, melyel ezen mulasztás folytán a francia állam megkárosítottatik, a szociálisták állítása és számítása szerint 1400 millió-ra rug.

A Dupuy kormány, melynek ebben a famózus dologban sajátképen semmi része sincsen, a kétséges kérdés elbírálását a képviselőháznak mult év június havában hozott határozatához képest az államtanács elé terjesztette elbírálás végett, ez a hatóság pedig a — vasutársulatok javára döntött.

A radikálisok és szociálisták kezében tehát rettenetes fegyverre alakult azon — most már igazolt vád, hogy az állam egy 40 milliónyi évi terhet a kötelezettségén túl 45 évvel tovább lesz kénytelen fizetni csak azért, mert egy miniszter elmulasztotta a határidőt záradékba venni, s hogy ily módon másfél milliárddal károsítottatik meg az állam bizonyos pénzkörök javára. Az államtanács fentebbi ítéletének következményei elől legelsőbbet Barthou közmunka miniszter ugrott meg vitézül, ki tisztéről lemondván, az emlékezetes hétfői kamarai ülésen már csak mint egyszerű képviselő hallgatta és nézte végig, mint szoritják le helyükről többi társait is, kik kötelességüknek vélték ottan a vihar idejére is — melynek magvát nem is ők vetették el — kitartani.

A folyó hó 14-én megtartott e nevezetes ülésen tört ki a tulajdonképeni vál-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Puszták virága.

Irta: Irányi Dezse.

Libapásztor lány volt régen, réges régen. Szép szava dalban ott csilingelt a halmon, mint az ezüst csengétyű. Nem ösmert senkit, őt sem ismerte senki. Ott született a Karámban, amelyben apja lakott az uraság jóvoltából. Kora reggel kihajtotta libáit a halomra és csak késő este jött vissza napbarnított arccal, égő szemmel, duzzadó piros ajakkal.

Mosolygott mindig, mert boldog volt. Abban a korban valóságos kis királynő volt ő. Ugy sétált a líói közt, mint Tündér Ilona a meseországban és naponként friss virágból tett tündéri koszorút, korona gyanánt, fejére. A balom lankás oldalán szinte ajánlkoztak a régi virágok. Lucerna kék virága, herbathea sárga-féhvirága, a kikirics, a lilaszínű pipacs, vegyítve füzes zöld leveleivel, olyan pompás koszoru volt, hogy no!

Itt játszott ő egyedül a pünkösdi köszöntőket és megtette magát pünkösdi királynénak. A vén szomorú fűz odvas törzsében tartogatott egyetmást, ami kellett neki. Ott volt egy kis imádságos könyve is. Ha néha napján apja reggel azt mondta neki: leányom, ma ünnepnap van, a kis mesekirályné egész nap szent éneket énekelt tündérbirodalmában. Libáit szépen felpántlikázta a pántlikavirág hosszú leveleivel, hogy azok is tudják meg: ma ünnep van. Lehajtotta ilyen napon őket a földjébe és megfűrésztötte. Ugy ragyogott a szép fehér

tollon a viz cseppje. Ilyenkor a kis lány is egészen bevirágozta magát. Nemosak fején diszlett szép koronája, de tele aggatta ruháit is friss virággal. S mikor estenden hazatért a Karámba, olyan szép, olyan dicsőült volt, hogy édes apja elnevezte: szentnek.

Akkor hitták Juczikának.

Ma már úgy hívja a falu, hogy Jutka néne. Bezzeg nem is csilingel már szava ezüst dalként a halmon, hanem inkább vijjog akár csak a vércse. Osmeri őt már mindenki, csak ő nem akar senkit ismerni. Kora reggeltől késő estig ott csatngol az ut partján, rémtíve a bogarászó gyerekeket. Arcza vén, ráncos. Eltűnt a tiszta fehér homlok, haja ősz és zilált. Nem Tündér Ilona már nagy meseországban, hanem falu osufja, falu bolondja, réme. Koszorút még mindig rak a homlokára, de mindentféle szintű rongyokból, hogy a szél csakugy lebbenti utána, ha végig megy az új-utcán; ma már nem éneklő a szent verseket halom lankás oldalán, csevegő patak partján. Az újvárosi kis erdőnek, ha meginnognak lombjai szellő sóhajára, szélvész bugására és elűlnek a csiripelő verebek tollas fészkekbe, akkor oda húzódik a Juczi néne és versenyt nótázik a zivatarral. Ősze csavarodó haját meghimbálja a szél, veri arcát az eső és lefolyik a mély barázdáról, mely a hajdan csattano piros arcon verődött.

A batidai Vámos Imre tanyája csilánó fehérre van meszelve. Körülötte lombosodnak az akáczfák, lejjebb a szőlőben a gyümölcsös, minden ág teli rakva az áldással. Az ingó buzakalász, sárga repeczevirág nagy táb-

lákban azt hirdetik, hogy Vámos Imrénél jó módja van. Megáldotta az Isten gazdasággal, szerencsével, csak egygyel nem, — szép asszonygyal. A felesége pedig még virgonc menyecske, kinek kezében ég, ropog a munka. Jó karban tartja a gazdaságot, neveli az apró jószágot, tud parancsolni a cselédeknek; keveset költ pántlikára, tunikás ruhára, épen semmit „két krajczáron kicsodá“-ra. De minek is volna az neki? Nem használ annak semmi pirosító, pedig hej, még nem is oly rég bolondult az után a határ fiatalága. Rátette a szép arcára két kezét az isten, és ahogy levette róla, Vámosné nem az volt többé, aki volt. Ragyavert lett a képe, hogy alig ösmerték meg a faluban, mikor nagy betegsége után először ment végig az utcán a templomba.

Elcsufította az Ur rettenetesen az arcát. Az ura rá nem nézhetett attól a naptól fogva. El volt verve szerelme, két rétből nehezedett a dér a szívére. Pedig az a szerető asszony nem tehetett róla. Az ő szíve az ő lelke ép oly forró, szerető volt, mint eddig; szemé csak oly forró szerelemmel nézte arcát, mint azelőtt, hanem Vámos Imrét fel nem tudta melegíteni többet.

Csak most tudta meg Vámos Imre, hogy a libapásztor lány — csakugyan szép. Eddig ha arra jött, amerre libáit őrizgette, észre sem vette, beszédbe sem ereszkedett vele. Bezzeg meglátta most annak csattanos ajkát, szép arcát, ölelni való derekát. Szóba is állt vele, kezét is megfogta, meg is ölegette, még

ság. — A szocialisták vezére: Miller a u d, interpellált a közmunka miniszter visszalépése alkalmából s rosszalotta, hogy a kormány a konvenció ügyében való döntést a kamara kezéből kivette s az államtanács hatáskörébe helyezte. Indítványozta, hogy anket hívassék egybe, mely vizsgálat alá vegye, vajon a Raynal-féle konvenció szerzői vád alá helyezendők-e vagy se. Dupuy miniszterelnök ott hibázta el, a midőn ezen indítványhoz hozzájárult; hasztalan védekezett ő aztán azzal, hogy az államtanács illetékességét épen ez a kamara mondotta ki s épen ez utalta az ügyet az államtanács hatáskörébe. Többsége az ellene irányuló különböző indítványok feletti szavazásoknál folyton kisebbedett. — Azt az indítványt, hogy hívassék fel a kormány az államjogainak tiszteletben tartására, 18 szavazattal vetették el; a napirendre térést, melyet Dupuy miniszterelnök szintén ellenzett, már csak 16-al, míg végre Perier a képviselőnek a kormány által is helyeselt amaz indítványt, hogy mondassék ki, miszerint a képviselőház respektálja a hatalmak megosztásának elvét, 22 szavazattal — elvetették.

Ezen utóbbi határozattal el lett itelve a kormány azon eljárása, melyet ezen ügyben eddig követett, sőt helytelenítve lett egész elvi álláspontja, mely szerint ő az állam és magánfelek közötti vitás ügy eldöntését egy semleges harmadik tényezőnek hatáskörébe utalja.

A hétfői kamarai ülésnek többsége nem akar az ország határain belül oly hatalmat elismerni, mely az államot szerződés kötéseknek elkövetett alaki hibák miatt 1400 milliónyi perveszteségre ítéli csak azért, mert a kamarának az idő szerinti többsége ezen érdekkörök befolyása alatt a hatalmak megosztásának plauzibilis elve alapján a döntés jogáról abdikált.

A Dupuy kormány szavazása tehát a történetek után érthető, annak visszalépése indokolt; kevésbé igazolt, sőt egyenesen hazafiatlan cselekménynek minősíthető Casimir Perier köztársasági elnök visszalépése, ki épen abban a percben

meg is csókolta. S a kis libapásztor lány hitt, hitt vakon a legénynek.

A batidai határdomb sok mindent eltakar, a mit nem kellene látni. Akárhogy hajlongnak is le ott a lombok a fák ágairól, oda látott a Vámos Imréné két szemé. Hanem, a mint oda látott, nem szeretett már többet, csak bosszút akart állani. Mint a szél, lebbent oda az elhagyott libalegelőre, a szép tündérr királyné birodalmába. Osszetogdosta a szép fehér tollu libákat és sorra mind megfojtotta. A vén szomorú tűz odva törzéből kiszedte az imádságos könyvet, széttépte levelekre és szaladt a Karámbhoz, a lány apjához. Nem szólt neki mást, csak odakiáltott:

— Ezt a lányod küldi; nem kell már annak lányos imádság; asszony az már.

Mikor visszafelé ment, ott látta a libapásztor lányt megölt libái közt. Annak is oda kiáltott:

— En tettem, mert én vagyok a szeretődnek a felesége.

Mikor a libapásztor lány libái nélkül hazá indult és odaért a Karámba, hiába nyújtotta oda öreg édes apja az eltépett imádságos könyvet elébe, a lány csak kérte, kérte. És azóta kéri, keresi mindig hófehér libáit, imádságos könyvét. Ráragadt a név: Jutka néne, aki hívja, hívogatta hófehér libáit. Keresi az erdőn, keresi a réten, mikor meginognak a fák lombjai, szellő sóhajtsára, verőfényes napon, vagy szélvész zugásakor, mikor elül a bugó galamb is fészékbe.

hagyja oda helyét, midőn a szélső pártok a kormányt s azzal együtt a mérsékelt elemek uralmát megbuktatják s az anarhikus állapotokhoz nagyon is hasonlatos helyzetet teremtenek, szóval, midőn egy erélyesen és céltudatosan működő államfőre a legnagyobb szükség volna.

A köztársaság elnökének tegnapelőtt visszavonhatatlanul bejelentetett lemondását sokféle képen kommentálják és sokan még államcsinyt is vélnek e lépés mögött rejleni. Az eset megítélésénél még leghelyesebb, ha elfogadjuk magának az elnöknek a visszalépése okául adott személyes motívumait. Ő a szándékos mulasztással vádolt Raynallal, a volt közmunka miniszterrel szoros baráti viszonyban áll, s az az ellen emelt vádak és támadások magá ellen is irányultak tartja. A töke és a nagy részvényesek ellen indított hajsztát s az állami omnipotenciának ezekkel szemben statuált elvét annyira ellentétben látja meggyőződéssel, hagyományával, egyéni állásával, hogy az állam élén, tehát a pártok fölött elfoglalt pozícióját a helyzet új alakulásával megférhetlenné tartja, s miután 40 millió frtra rugó magán vagyona hivatalviselés nélkül is meglehetősen gondtalan existenciát biztosít számára, jobbnak látja magára s a közügyekre nézve, ha visszalép.

Hogy s a j á t é r d e k é b e n helyesen járt el, midőn a szocialisták támadásai elől félre állt az valószínű, de hogy h a z a f i a s volt-e egyszersmind fejkül hagynia az államot, midőn a vezetésre legnagyobb szüksége volna, az mint említők, oly kérdés, melyre a jövő fogja megadni a feleletet.

BELFÖLD.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház hétfőn tartandó ülésére lesz kitzűzve az elnökválasztás. A Ház érdemleges tárgyalásait csütörtökön kezdi meg a választás és közoktatásügyi miniszterium költségvetésének általános vitájával.

A képviselőház alelnöke. A szabadelpvűpárt Perczel Dezsőnek belügyminiszterré történt kinevezetésével megürült alelnöki állásra — a N. Fr. Presse értesülése szerint — Berzevicsy Albertet jelöli.

Wekerle búcsúzása.

— január 17.

Wekerle Sándor volt miniszterelnök — mint táviratban közöltük — tegnap délután 1 órakor búcsúzott el mint pénzügyminiszter a pénzügyminiszterium tisztikarától. A pénzügyminiszteriumi elnöki épület első emeletének nagytermét zsúfolásig megtöltötték a pénzügyminiszterium tisztikarának tagjai, akik harsány éljenzéssel fogadták beléptekor a volt pénzügyminisztert.

Wekerle Sándor a következő beszédet intézte a tisztikarhoz:

Tisztelt uraim! Midőn a pénzügyminiszterium vezetésétől megválvam, eddigi működésem körétől búcsút veszek, utoljára még egyszer egybegyűjtöttem a pénzügyminiszterium érdemes tisztikarát, mert jól tudom, nem távozhatom e helyről a nélkül, hogy őszintén érzett köszönetet ne mondjak azoknak, akik munkálkodásomban mindig biztos, hathatós támogatóim voltak. Többek voltak ezeknél uraim, mert nem a jó tisztviselő egyszerű kötelességét teljesítették, hanem önzetlenül, érdekek és hiúság nélkül, önfeláldozással egész erejüket, egész buzgalmukat szentelték a nagy munkának; ez az önfeláldozó tevékenység nem az egyszerű kötelességérzetben, hanem

csakis a közügy szolgálatának magasabb jelentőségű felismerésében, az igaz hazafiságban rejti valódi rugóját. Ennek, főleg ennek köszönhetem, ha eredmény kísérte működésemet, ennek köszönhetem, hogy nehéz, gyakran megoldhatatlannak látszó feladatokra vállalkozhattam, mert jól ismertem a rugókat, jól a bennök rejlő erőt, t. uraim, hogy arra mindig számíthatok.

Közel 25 esztendőnek emléke fűz engem a pénzügyminiszterium tisztikarához; (Lelkes éljenzés). huszonöt esztendő, a mely kimeríti az élet javát, a mely magában rejti az ifjú tett vágyát, a férfinak tetterejét; természetesen fogják azért találni, hogy fájó érzés fog el most, midőn e hosszú időszak zárópontjánál búcsút veszek önöktől; de enyhíti fájó érzésemet az a tudat, hogy a sors kegyeltjei részeseülnek abban a ritka szerencsében, a melynek én vagyok osztályosa, hogy egész közpályámat oly körben töltöttem el, a mely kör iránt a becülésnek, a tiszteletnek, a szeretetnek érzelmei érlelődtek meg bennem s a melytől, midőn megválok, ezeket az érzéseket, mint közpályámnak legszebb emlékét viszem magammal a magánéletbe. (Elénk éljenzés.)

Enyhíti fájó érzésemet az a tudat, hogy én, ki mint szerény munkás részt vettem már az alapkövek lerakásánál, később vezére lehettem annak a nagy pénzügyi konszolidációnak, a mely Magyarország gazdasági állapotait megjavította, hogy megérhettem azt az időt, midőn a pénzügyi rendezést nem öncélnak kellett tekintenünk, hanem pénzügyi erőnk a magyar kultúra, a magyar közgazdaság nagyobbarányú fejlesztésének szolgálatába bocsátanunk. (Eljenzés.)

Enyhíti fájó érzésemet továbbá az a tudat, hogy, ha közvetlen összeköttetésünk meg is szűnik, de egy nagy és soha szem elől nem téveszthető célunk, a magyar közgazdaságnak maradunk továbbra is szolgálatában, mert én is nem egy külön célunk, nem egy vállalatnak, hanem épen azért, hogy tárgyilagoságot minden irányban megővhassam, a magyar közgazdaság összességének a hasznára kívánom, mint egyszerű politikus, legjobb erőmet, legjobb tevékenységemet fordítani. (Lelkes éljenzés.)

Es eloszlatja a fájó érzéseimet, uraim, az a tudat, hogy a mint tisztán vettem át elődeimtől az igazgatásnak ezt a legfontosabb ágazatát, úgy tisztán teszem est benneddi főmunkatársamnak, az én tisztelt barátomnak, jövő vezetőjöknek kezébe, nemcsak abban a hitben, hanem abban a biztos tudatban, hogy önzetlen, hű, önfeláldozó munkások fogják az általam megkezdett munkát tovább folytatni.

Sokszor eszembe jutott közpályámon egy benyomás, a melyet a régi klasszikus irodalom egyik termékének olvasásakor még zsenge ifjúkoromban nyertem és a mely ugyszólván eltöröhetlen jegyet hagyott hátra lelkületemben: midőn Aristidesről azt olvastam, hogy közkinccseket, hazájának minden kincsét kezelte és szegényen halt el. (Elénk tetszés), úgy hogy temetési költségei is alig kerültek ki, leányait pedig közköltségen kellett élelmezni és kiházasítani.

Boldog Görögország! Volt egy Aristides és feljegyezte nevét a történelem.

Nyugodtan távozom én innét. Gazdagabb az én hazám. Nem azért, mert kincsei vannak, hanem mert jól tudom, hogy sok, igen sok Aristides és Aristides tiszta szellemét hagyom én itt hátra. (Lelkes éljenzés.) Isten áldja ez önzetlen szellemnek hű ápolóit! Isten áldja önöket, uraim, tartsanak szíves emlékekben! (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Ezután Wekerle Sándor kézzsoritásokkal búcsúzva a tisztviselőktől, eltávozott.

A tisztikar még egy ideig várakozott, mert Lukács Lászlót, az új pénzügyminisztert szándékoztak üdvözölni, de csakhamar kijelentették, hogy az új miniszter egészségi állapota miatt ma még nem veheti át hivatalát, mire a tisztikar széteszlott.

A francia elnökválság.

— Casimir-Perier lemondása. —

A francia kormányválság genezisé, annak okait mai lapunk vezetőcikkében kimerítően ismertettük, s a cikket ajánljuk az olvasók figyelmébe e helyütt is, ahol csupán az

ügyre vonatkozó legfrissebb értesítéseket közöljük:

A lemondó levél.

Casimir-Perier üzenete, melyet a képviselőházban Brisson elnök olvasott föl, a következőleg hangzik:

„Sohasem ringattam magam csalódásban ama feladat nehézségei felett, melyet a nemzeti gyűlés reám ruházott. Előre láttam a nehézségeket, ha a veszély pillanatában nem utasítunk vissza egy állást, ugye méltóságot oszakis azért tartjuk meg, mert meg vagyunk győződve, hogy a hazának szolgálunk. A köztársaság elnöksége, mely nélkülözzi az akció és az ellenőrzés eszközeit, csak a nemzet bizalmából meritheti azt az erkölcsi erőt, mely nélkül semmivé válik. De odáig vitték a dolgot, hogy a közvéleményt félrevezessék, több mint 20 évi küzdelem egy és ugyanazon ügyért, több mint 20 évi ragaszkodás a köztársasághoz, odaadás a demokrácia ügye iránt, nem volt elegendő sem arra, hogy az összes köztársaságiakat meggyőzze hűségem őszinteségéről, sem pedig arra, hogy ellenfeleimet, a kik azt hiszik vagy úgy tesznek, mintha hinnék, hogy én szenvedélyeim s reményeim eszközévé fogom tenni magamat, a hiedelemtől megfossza.

Hathónap óta arágalmazás és a gyalázás hadjárata folyik a hadsereg, a bírókar, a parlament és a felelőtlen államfő ellen és a szabadságot, hogy a lakosságban a gyűlölet és az ellenszenv érzelmeit szitják, következetesen gondolatszabadságnak nevezik. A tisztelet és az ambíció, melyet hazám iránt táplálok, nem engedik meg, hogy eltérjem, hogy napról-napra inzultálhassák az ország legjobbjait és azt, ki Franciaországot a külfölddel szemben képviseli. Nem akarok összehasonlítást tenni a rám nehezedeo erkölcsi felelősség sulya és ama tehetetlenség között, melyre kárthatva vagyok. Talán meg fognak érteni, ha hangsúlyozom, hogy az alkotmányos fikciók nem hallgattatják el a politikai lekiismeret követelményeit.

Talán, midőn állásomról lemondok, kijelöltem már azoknak a kötelességeit, a kiknek Franciaország méltóságának, hatalmának és a világ előtt való jó hírnevének gondozása kötelességét képezi. Magamhoz változatlanul híven abban a meggyőződésben maradok, hogy reformokat csak oly kormány buzgó közreműködésével lesz lehetséges keresztülvinni, mely el van tökéltve, hogy a törvényeknek tiszteletet szerez, alárendeltjei engedelmisségét biztosítja és azokat mind maga köré gyűjti közös akcióra a közös mű érdekében. A jelen óra komolysága daczára bízom a haladás és a szociális igazság jövőjében. Lészem a szenátus és a képviselőház asztalára a köztársasági elnökségről való lemondásomat.

Casimir-Perier.

Az elnök hajthatatlan.

Most már világos volt, mért tartott oly soká az elnök értekezlete Challemeil-Lacourral, a szenátus elnökével. Az elnök nyilván már akkor is elhatározta volt a lemondást. Challemeil-Lacour erőfeszítése, hogy ettől visszatartsa hiábavaló volt. Mély aggodalommal távozott az Elysée-ből, Dupuy miniszterelnök, valamint a visszalépett kormány összes tagjai egymásután üjtötték meg azt a sürgős kérést, a melyet már a szenátus elnöke is előhozott, de nem sikerült nekik Casimir-Perier elhatározásában megingatni. Dupuy este még egyszer elment az elnökhöz, kinél közel háromnegyed óráig maradt. A legnagyobb nyomatékkal ismételte már előbb felhozott érveit és különösen kiemelte a személyes momentumokat, melyektől nagyobb hatást remélt. De Dupuy is legyőzhetetlen ellenállásra talált. Utána Spuller jelent meg, de egyik sem volt képes többet elérni, mint hogy Perier elhatározását esti fél 10 óráig elhalasztotta. Mikor távoztak, a Elysée folyosóján az elnök anyjával, több mint 80 éves urhölgygyel találkoztak, a ki megígérte nekik, hogy egész befolyását felhasználja, hogy fiát ez állásában való megmaradásra bírja.

Az anya és fia közti beszélgetés hír szerint igen megható volt, ennek daczára Perier este 9 órakor, tehát a megállapított határidő előtt egy fél órával rövid levelet intézett Dupuyhoz, melyben közölte vele visszavonhatatlan elhatározását

és kérte őt, hogy tudassa azt a képviselőház és a szenátus elnökeivel, és tegye közzé a „Journal Officiel”, valamint a Havas-ügynökség útján. Dupuy azonnal átértette a felelősség sulyát, mely reá nehezedik, minthogy immár másodszor — épp úgy mint Carnot halála alkalmából — reá hármlott a feladat, hogy a hatalmak átadását biztosítsa. Ezuttal is egyedül állott szemben mindennemű nehézségekkel, melyek ez előreláthatatlan helysetből keletkezhetnek; egy pillanatig könnyen érthető elfogultság hatása alatt állott, de gyorsan összeszedte magát és azzal a hidegvérű szilárdsággal és elővigyázattal, melynek már Carnot meggyilkoltatása idejében bizonygát adta, megtett minden intézkedést, melyet a helyzet követelt. Szajna-megye prefektusa és a rendőrfőnök este megjelentek Perier elnöknel és azután megkapták Dubuytól a szükséges utasításokat.

A katonaság készenlétben.

Saussier tábornok parancsára tegnap az összes csapatok a kaszárnyákban konszignálva tartattak.

A lemondás [bejelentése a képviselőházban.

A Ház tele van. A diplomaták páholya zsufolt.

Brisson elnök a jobboldal és a szélsőbal gyakori félbeszakítása mellett felolvassa Casimir-Perier lemondását és hozzá teszi, hogy a képviselőház tudomásul veszi a köztársaság elnökének nyilatkozatát. Brisson ezután közli, hogy a nemzetgyűlés másnap délután 4 órára Versaillesba hivatott egybe. A képviselőház az elnökre bizza, hogy a neki alkalmasnak látszó időpontban ülést hívjon egybe. Brisson elnök közli továbbá, hogy két képviselő az alkotmány revízióját tárgyzadó indítványt nyújtott át neki; kijelenti azonban, hogy azokat nem fogadhatja el és ezzel az ülést bezárja.

Faberot szoczialista felkiált: „Eljen a szoczialis köztársaság!”

La Boche Ferneauld duc de Dondeauville: „Eljen a király!”

A baloldal számos képviselője felkiált: „Eljen a köztársaság!”

A terem nagy zaj közt ürül ki.

A szenátusban.

A szenátusban Challemeil-Lacour elnök megindult hangon olvasta fel Casimir-Perier levelét, mely kedvezőtlen fogadtatásra talált. Minden mondatát közbekiáltásokkal szakitották félbe. Az izenet felolvasása után számos tiltakozó kiáltás hallatszott és állandó nyugtalanság uralkodott. Az elnök közölte, hogy a kongresszus Versaillesban gyűl egybe, mire a szenátus hétfőig elnapolta ülésait. Mikor a szenátusban felolvasták Casimir-Perier lemondását, a szenátorok heves közbekiáltásokban adták kifejezést rosszszálásuknak. Azt kiáltották; „Ez deserció!” „Szomorú dolog!” Challemeil-Lacour és Waldeck-Rousseau is kijelentették, hogy nem fogadják el a jelöltséget. A szenátusban jelöltekül emlegetik Loubet-és Magoint.

A hivatalos lap jelentése.

A „Journal Officiel” a következő kommunikét teszi közzé:

Casimir-Perier, a köztársaság elnöke elhatározta, hogy állásáról lemond és felkérte a minisztereket, hogy vegyék vissza ideiglenesen lemondásukat, hogy a hatalmak átadását biztosítsák.

IDÓJÁRAS.

Légnymás: reggel 7 órakor 758.4 milliméter, délután 2 órakor 757.2 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 4.8, délután 2 órakor C° + 10.4. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 5. délután 2 órakor DK. 6. Felhőzet: reggel borult, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A magyarországi tanítók emlékirata.

Arad, január 17.

Eötvös Loránd báró, a volt vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1894. évi november 22-én kelt leiratában értekezletet hívott össze a hazai nevesebb tanítók közül, hogy állapítsanak meg azon jogos és méltá-

nyos kívánságokat, amelyek a tanítói állásokkal egybekötött javadalmazások, illetve a tanítók végellátására vonatkozó rendeletek és intézkedések ellen támasztattak, s egyuttal megbizta az értekezletet, hogy a vélt sérelmeket hozzá írásban terjessze be.

Az országos bizottság elkészítvén emlékiratát, amelyből a következőket közöljük tanítóink tájékoztatására.

A tanítók arra kéri a minisztert, hogy: 1. A készpénzfizetést pótló vagy kiegészítő földiletmény jövedelme ne a kataszteri tiszta jövedelem összegébe, hanem tíz évi átlag szerint számítsák, mint azt az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 143. §-a, továbbá az 1891. évi XLIII. t.-cz. 4. §-a s végül az 1893. évi XXVI. t.-cz. 6. §-ai világosan rendelik.

2. A szét nem választható kántortanítói fizetések ne különíttessenek el kétfelé, hanem az 1893. XXVI. t.-cz. 8. §. értelmében egészben számítsák be nyugdíjalapul.

3. Mindazon díjazások, melyek a díjvelélen természetesen, vagy kifejezetten tanítói teendők javadalmazását képezik, a nyugdíj igény megállapításánál egészben beszámíttassanak.

4. Ahol több tanító van, a kántortanító javadalmazásából kántori ozimen ne legyen levonható, sem megféleztet összegben kitűnethető azon pénz, termény, föld és szolgálmány teljes valódi értéke, mely a másik, vagy többi tanítóéhoz hasonló mennyiségben adatik a kántortanítóknak.

5. A tanítói javadalmazások alkatrészeit képező termények 10 évi piacsi átlagos értékének kiszámításánál ne a legsejtesebb minőségű terményeknek legalacsonyabb árai, hanem a közép minőségű termények közép árai vétessenek számításba. Ahol pedig az iskola-fenntartó a díjvelélen említett termények helyett azok válttságát készpénzben fizeti, a válttság összege hiánytalanul számítsák a nyugdíjigény összegébe.

6. Miután a közokt. miniszternek 1893. 62. 876. sz. a. kelt rendelete alapján azon tanítók fizetéséből, kik természetben lakással, sem lakpénzzel nem bírnak, lakbér ozimén 20—25 százalék a végellátás összegének megállapításánál levonatik, arra kéri a minisztert, hogy azon tanítóknak fizetéséből, kiknek 1891-ik évi nyugdíj törv. életbelépése előtt kiállított díjlevelükön sem természetbeni lakásról, sem lakberről említés téve nincs, lakbér ozimén semmi levonás ne tétessék.

7. A véglegesített igazgató-tanítóknak igazgatói rendes járuléka számítsassanak be a nyugdíj-igény összegébe annál is inkább, mivel ennek levonására nézve az 1891-ik évi XLIII. t. cz. nem intézkedik.

8. A nyugdíj-igények helyes megállapítása céljából rendeljen el a miniszter új összeírásokat.

9. A nyugdíjintézet kötelékébe felvett s később önhibájukon kívül állás nélkül maradt tanítók az országos nyugdíjintézetből kilépeteknek ne tekintessenek, illetve ha újból tanítói állást kapnak, jogigényük ne az új belépéstől, hanem szolgálati idejük kezdetétől számítsassék.

10. Ne engedje meg a miniszter, hogy egyes iskolafenntartók az 1868. XXXVIII-ik t. cz. 143. §. és az 1873. évi XXVI-ik t. cz. 10. §-ának ellenére akkor, a midőn valamely tanítói állás megürsedik, annak már megállapított javadalmát megosonkítsák s egy fizetésből több állást díjazassanak.

11. Azon kegyuri adományok, melyek a tanítói fizetést pótolják, szintén számítsassanak be a nyugdíjba.

12. Minden olyan tanítóknak, ki az 1870. év előtt már tényleg működött, az 1870. év előtti szolgálati idejére az aránylagos nyugdíjilletéséget azon iskola fenntartó tartozik megfizetni, kinek iskolájában az illető tanító legutóljára működött,

13. Azon tanítók, kik 1870—1875. évek között alkalmaztattak, de szolgálati éveik csak 1875. évtől, vagy még ennél is későbbi időtől számíttatnak, jogosítva legyenek a férfiak 21, a nők 20 életévök betöltésétől számíttatni szolgálati idejüket, ha az iránt folyamodnak és a beszámítandó évekre eső rendes nyugdíj illetéket befizetik.

14. Nyugdíjjogosak, de végellátásra számot tartható utódok nélkül elhalt tanítóknak tisz-

tességes eltemetéséről az országos tanítói nyugdíj gondoskodják.

15. A tanítói nyugdíjintézetbe fölvételért, nyugdíj összegének helyesbítéséért, a munkaképtelenné vált tanítók nyugdíjazásukért, segély díjazásért benyújtott folyamodások legalább 1 hó alatt elintéztetést nyerjenek.

16. Az iskolai hatóságok, illetve a tanítói javadalmazások értékelését eszközlő hivatalos közegek, a tanítói fizetéseket egy miniszteri leg megállapított nyomtatvány mintán helyes mennyiségben és értékelésben tüntessék ki tételenként.

17. A tanítói fizetések értékelésének revizálására, a végellárási igények megállapítására általában a tanítói fizetések- és nyugdíjazásokkal szoros kapcsolatban levő ügyek elintézésénél segédkezésre, alkalmaztatásra a minisztériumban, kik huzamos ideig gyakorlatilag működtek és a tanítói körülményeket s viszonyokat ismerik.

18. Az országos nyugdíjintézetbe 1870. évben tulkorosságuk folytán föl nem vett tanítóknak munkaképtelenségük esetén kegydíj adassék.

19. Az 1891. XLIII. t. cz. 10. §-ában megállapított s az egyes tanulóktól szedendő 15 kr. töröltessék, vagy az mint községi adó, esetleg tandíjpótlék az illető előjáróság által szedessék.

20. A hittant, mint szaktárgyat tanító és rendszeresített hittanítói állásra okl. nép-, vagy polgári iskolai tanítók, kik a tanítói álláson kívül más hivatalt nem töltenek be, éppen úgy, mint más szaktanítók, a tanítói állományhoz tartozzanak s reájok mindazon törvények és rendeletek, melyek a nép és polg. iskolai tanítókra vonatkoznak, nevezetesen a nyugdíjtörvény, reájok is kiterjesztessenek.

21. Az alapfizetést emelő összegek évtizedes pótlékok után ne 50 százalék vonassék le a nyugdíj alap javára, hanem — mint az állami tisztviselőknél — egyszer s mindenkorra 33%. Végül:

22. Azon iskolafenntartók, melyeknek külön tanítói nyugdíj szabályzatuk van, köteleztesse arra, hogy e szabályzatukat, a menyiben azok az 1871. évi 49. t. cikknek legalább is megfelelő kedvezményes ellátást nem biztosítanak, haladéktalanul alkalmaztassák az említett t. cz. intézkedéseire.

RÉBUSZ.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Január 18. —

Változás nem várható.

HIREK.

Január 18. Péntek. Róm. kath. naptár: Piroksa. — Protestáns naptár: Piroksa. — Görög-keleti naptár (január 6.): Epiphania. — A nap két óra 48 perccor, nyugszik 4 óra 38 perccor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Költésy-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— A hivatalos lapból. A király Kupecz Ödön és Janovich János dr. pénzügyminiszteri miniszteri tanácsosoknak buzgó és sikeres szolgálataik elismerésül, a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— A szenvedő király. A „Vaterland“ című bécsi klerikális ujság azt írja, hogy a király egy magyar politikusként a következőket mondotta:

— Nem is tudja, mennyit szenvedtem az utóbbi két év alatt!

Talán felesleges megjegyeznünk, hogy valószínűleg a „Vaterland“-nak ez a hirtel is oly igaznak bizonyult be, mint a klerikális ujságnak már annyi „illetékes forrásból“ nyert értesülése.

— Albrecht főherceg állapota. Albrecht főherceg állapotáról tegnap délelben, Bécsben, rossz hírek terjedtek el. Az Arkóbiól érkezett legújabb jelentés szerint azonban a főherceg állapota állandóan kielégítő. A főherceg tegnap már felkelt ágyából, jó étvágygyal evett

és remélhető, hogy nemsokára teljesen felgyógyul. Este sürgönyzik Arkóbiól, hogy Albrecht főherceg tegnap az éjt jól töltötte. A beteg állapota folyton javul. Orvosi jelentéseket többé nem adnak ki.

— Arad megye törvényhatóságának folyó hó 14-én tartott közgyűlési jegyzőkönyvét tegnap hitelesítették. A jegyzőkönyv hitelesítési ülésen Fábrián László főispán elnöklété mellett jelen voltak az összes előadók.

— Változások a csanádi klerusban. Desseffy Sándor csanád megyei püspök a következő káplánokat helyezte át: Hegedüs Dezsőt Szőreghről Szegedre, dr. Ösztovics Gerőt Resiczáról Veroczfalvára, Gohl Otmárt Nagykikindáról Resiczára, Antal Miklóst Fakertől Resiczára és Vagács Ödönt Resiczáról Nagykikindára. Kinevezte továbbá Kurunczi Lajos káplánt Istvánföldre plébános helyettesnek Neurohr Mihály káplán helyébe, a ki Szőreghre helyeztetett át.

— Vizszentelés. Gör. kel. román és szerb polgártársaink tegnap ünnepelték vizkereszt napját. Ezen alkalmából a helybeli óhitű templomokban ünnepélyes istentiszteleteket mondtak, a délelőtt folyaman pedig a hitfelekezethez tartozó lakosok házánaí végeztek az ilyenkor szokásos házzszentelést.

— Népesedési mozgalom. Az aradi orvosi hivatal az elmúlt hét születési és halálozási számarányát a következőkben állította össze: született az elmúlt héten Arad város területén 27 gyermek, és pedig 18 fi, 9 nő; az arány 30:3 pro mille. — Elhalt ennek ellenében 25 egyén, és pedig 15 fi, 10 nő; az arány 28:0 pro mille. A hét folyamán egyetlen egy difteritisz-halálozás sem fordult elő.

— A váltóhamisítás ügyét lapunk tegnap számában ismertettük. A tettes Hesz Márton beismerésben van, s csupán a vallatás során állott be a dologban újabb fordulat. Kiderült ugyanis, hogy a kérdéses váltón mindkét név hamisított, s hogy Hesz Márton ötven forintot ígért Körösi Sándornak csak hogy Stern nevét írja a váltóra. Hesz a tegnapi nap folyamán öngyilkossági kísérletet követett el a börtönben, a mit azonban megakadályoztak.

— Tavasz januárban. A természet Falb professzor jóslataira való tekintet nélkül végzi a maga dolgát néha az emberiség öröme, néha bosszantására. Tegnap kaczerkodott egy kicsit a földöntjárókkal és olyan aranyos napsugárkévekkel árasztotta el a földet, hogy szinte kedves kereshetett az embernek hóvirágokat és ibolyákat keresni a mezőn. De hát a természetet különösen az utóbbi időben sehogysem lehet komolyan venni. Hol az ibolyaárus leányoknak kurizál és el akarja velük hitetni, hogy nemsokára tavasz lesz, hol meg olyan szigorú arccsal néz le ránk. A természet tegnap megint megselekedett egy rossz viczvet és lón olyan verőfényes meleg idő, hogy a kalendáriumot nem olvasók azt hitték, hogy legalább is márczius van, ha azonban komoly volt a tegnapi időjárás és nem szezeély, akkor ide a tova bekövetkezik a felöltök uralma, a téli kabátot pedig a jól megérdemelt nyugalomba helyezhetjük.

— A tegnapi tüzeset oka. A Rozsnyay-féle gyógytárban tegnap tűz ütött ki, melyet azonban idejekorán lokalizált a tűzoltóság. A rendőrség tegnap tartott a helyszínen tűzvizsgálatot, melynek nyomán kiderült, hogy a tűz kitörésében kit sem terhel mulasztás.

— Vigyázatlan berkocsis. Megirtuk annak idején, hogy Lingurár György berkocsis a Halász-utcában felette gyorsan hajtott, s egy ujaradi asszonyt elütött a kocsiuton. A súlyosan sérült asszony már jobban érzi magát. A kocsiat az alkaptány, mint elsőfoku bíró két napi elzárásra ítélte.

— Az előre váltott szomszédos zónajegyek. Az államvasutak igazgatóságától kaptuk a következő értesítést: Február 1-jétől kezdve a szomszédos forgalmu menetjegyek nem lesznek többé fordított irányban is használhatók, hanem ezek a jegyek mindenkor csakis a jegy-

kiadó állomásról az illető rendeltetési állomásra lesznek érvényesek; ennél fogva a visszautazás alkalmával mindenkor új menetjegyek váltandók. — Ez intézkedés a szomszédos forgalmu menetjegyek előre váltását azonban nem korlátozza s csak annyiban áll be e tekintetben változás, hogy a jövőben ilyen előreváltás esetén úgy az oda-, mint a visszautazásra külön jegyet kell váltani. A jelenleg még készletben levő szomszédos forgalmu menetjegyeken levő és a visszautazásra vonatkozó szöveget az említett naptól kezdve a jegykiadó helyek törülni fogják, tehát érvénytelen lesz. Azok az előre váltott szomszédos forgalmu jegyek azonban, amelyek jelenleg még a közönség birtokában vannak, további intézkedésig a visszautazásra is érvényesek.

— A tékozló fiu. Nagy fáradtsággal, sok nélkülözéssel takarított össze Kozstán Mária 120 forintot, melyet az egyik helybeli pénzintézetben helyezett el kamatra. A szegény asszonynak van egy Lajos nevű fia, ki a takarékbetét könyvecskét anyjától ellopva, 75 forintot felvett s azt egy éjszaka eldandolta. Az anya észrevevén a hiányt, feljelentést tett fia ellen.

— Majd befujja a hó. Aranyos asszonyka megy az utcán. Ha olyan hófúvásos tél nem volna: bizonyára virág fakadna a nyomában. A virágfakadás így azonban elmarad. Legfőlebb — egy mákvirág fakad a lába nyomán. Alázatos köszönés. Az asszonyka kegyesen fogadja.

— Milyen szép magától, hogy megismer! — Hogyne ismerném meg, mikor olyan jó barátok voltunk!

Tavaszi hangulat fogja el dandit. Hát ha nincs is tél?

— Igaz, mennyit sétáltunk együtt: A virágok közt . . .

— Hja, a multat, a virágokat — befutotta a hó . . .

A tavaszi hangulat elmúlik. A hajdani udvarló sóhajt . . . Brr! Ez az átkozott hóesés!

— S most hová siet?

A férjemhez, haza. Hogy fog szörnyülködni, hogy ilyen hidegben künn csatangolok. Ő persze olyan otthon üldögélő jó bácsi . . . Nála mindig esik a hó . . .

A dandy kezd érdeklődni.

— Hát szabad lesz meglátogatnom, kedves jó barátném?

— Hogyne szabadna? csak azért mielőbb.

— De nem lesz féltékeny a férjecskéje, hogy a maga hajdani udvarlója jár a tűzhelyük körül?

Kaczag az asszonyka, a hamis, fess hóvirág:

— Hiszen a maga lábnyomát is csak befujja a hó.

— Részben beífta. J. B. aradi borkereskedő elküldte Aradán Margitot, hogy egy 70 forintos számlát hajtson be, ez azonban a felvett pénzből 25 frtot elköltötte. A rendőrség előtt — mely letartóztatta — azt beszéli, hogy a pénzt részben beífta, részben a szeretőjének adta.

— Névmagyarosítás. A belügyminiszter megengedte, hogy Kirschenhauer Márton aradi lakos a vezetéknevét Kemény-re változtathassa.

— Pályázatok Tanári állásra a budapesti alatorvosi akademiánál 2 hét alatt; segédtelekönyvezetői állásra a nagylaki járásbírósnál 2 hét alatt; jegyzői állásra a szabadkai törvényszéknél 2 hét alatt; albirói állásra a m. szigeti járásbírósnál 2 hét alatt; albirói állásra a mezőturi járásbírósnál 2 hét alatt.

HYMEN.

Tardiu Pál, Tardiu Mózes kertülösi gör. kath. tanító fia eljegyezte Szerle János belényesi polgár és városi tisztviselő szép leányát, Kornélia kisasszonyt.

GYÁSZROVAT.

† Pollák Lipót ismert és vérosszerte becsült aradi terménykereskedő váratlan elhunytáról vettük öszinte részvétellel az alábbi gyászjelentést: Alulírottak saját, valamint számos rokonai nevében mélyen szomorodott szívvel tudatják, forrón szeretett gyermek, atya, nagyapa, tostvér, vő sógor és rokon Pollák Lipót úrnak, f. hó 16-án este 8 órakor, tevékeny életének 52-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei pénteken f. hó 18-án,

d. u. 2 órakor fogtak a halottas házból (Deák Ferencz-utca 6. sz.) a helybeli izr. sirkertbe átvitetni és ott örök nyugalomra helyeztetni. Béke porai felett! Aldás emlékére! Arad, 1896. január 17. Pollák Julia szül. Ruhman anya. Reiner Ignátné szül. Pollák Vilma, Pollák Ilona, Pollák Iréna, Pollák Armin gyermekei. Klein Terézia szül. Ruhman anyós. Reiner Ignáts veje. Pollák Salamonné, Pollák Sámuelné sógornők. Pollák Salamon, Pollák Ignáts Pollák Sámuel testvérei. Reiner Frigyes, Reiner János unokák.

† Özv. Kapdebó Istvánné szül. Verzár Francziska, Kapdebó Ferencz ujaradi főszolgabíró édesanyja, mint őszinte részvétellel értesülünk, élte 65-ik évében elhunyt. A megboldogult messze vidéken egyike volt a legjótékonyabb szívű nőknek, kinek halálát a rokonokon kívül sok szegény és árva siratja. Holt-tetemeit Baruczházán temetik el. Béke poraira!

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Szarazéri közgyűlés. Kállay Zoltán dr. miniszteri biztos a szarazéri társulatot f. hó 30-ára közgyűlésre hívta össze. A közgyűlés Makón fog megtartatni.

TANÜGY.

Meghívó.

Az „A. V. T. E.” igazgató választmánya folyó hó 20-án vasárnap délelőtt 11 órakor az egyület hivatalos helyiségében ülést tart, mely ülésre a választmány m. t. tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Több társület átirata múlt évi 150. sz. határozatunk partolása tárgyában.
2. Több társület évi jelentése.
3. Jelentés a debreczeni tanszerkiállításról.
4. A tanítói fuvar és napidíjak.
5. Az izr. tanítók lakpénze.
6. A millenniumi kiállításon való részvétel.
7. A népoktatásügyi törvény reviziója.
8. Az 1896-ban tartandó tanügyi kongressus.
9. Az „Aradi Fiókbizottság” jelentései két gyűlésről a indítványa a jegyzőjének megemlékező tiszteletdíja tárgyában.
10. Az „A. V. T. E.” jubileuma.
11. A „Tanügyi Kamarák” nyomtatására és számlájára vonatkozó jelentés.
12. Indítványok.

Arad, 1896. január 17.

Az elnökség.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

- Január 20. Az aradi könyvnyomdászok táncszüneti. Fehér kereszt szál da nagytermében.
- Január 26. Az aradi kereskedő ifjak köznevelődési körének hangversenyvel egybekötött táncszüneti (Fehér Kereszt).
- Január 26. Az első aradi iparosok betegsegélyző-egyletének táncszüneti (Vadember).
- Február 1. Özv. Somogyi Józsefné növendékeinek táncszüneti (Fehér Kereszt).
- Február 2. Iparosifjak bálja (Iparosház).
- Február 9. Az aradi tornászok társasestélye a Krispin-teremben.
- Február 15. Az aradi polgári jótékony egyesület jelmezbálja (Fehér Kereszt).

(=) A tornászok táncszünetiére tegnap küldötték szét a meghívót, a mely így hangzik: Meghívó az „Aradi Torna Egyesület” önálló torna csarnoka javára 1896. évi február hó 9-ikén a „Krispin-teremben” tartandó zártkörű táncszüneti, melyre tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Kezdeté 8 órakor. Belépti-díj: Személy-jegy 2 frt. — Család-jegy 4 frt. Belépti jegyek a táncszüneti napján este 7 órától a pénztárnál válthatók. — Felülfizetések köszönettel fogadta nek és hírlapilag nyugtáztatnak. A hölgyek, — tekintettel a táncszüneti családi jellegére, — kéretnek minél egyszerűbb öltözékben megjelenni. A meghívó kívánatra felmutatandó.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

- Január 18. (Péntek) Egy bolond gondolat.
- Január 19. (Szombat) III-ik Richard király. Shakespeare traduciája.
- Január 20. (Vasárnap) Délután: A bubos paszirta (fóliákkal); este: A hortobágyi virtus népszimf. (Előszór.)

Egy bolond gondolat.

— Premier. —

(k.) Bohoz a t-premiert adtak tegnap este L a u t s Károlytól I l o s v a i Hugó fordításában.

Az egész bohózat egy ötleten alapszik, mely Ugroczi Lajos (S z e n d r e i) egyetemi szolgától ered. Ez az ötlet az a bizonyos „bolond gondolat” melytől sok-sok furcsaság és kacagatójelenet következik.

Mesét alig lehetne adni, mert a vörös fonál szinte elvész az egymásra toluó humoros helyzetektől duzzadó jelenetek között.

Irodalmi becse e bohózatnak természetesen alig van, de akik mulatni mennek a színházba és nem keresni azt mi ütökzik a színművészek szabályaiba és mi nem, azoknak részünkről is ajánljuk ezt az új bohózatot.

A szereplők — igaz — hogy a szerepek is hálásak — egytől egyig dicseretes buzgalommal játszottak és törekedtek és törekedni könnyű volt, kiaknázni szerepeiket.

Alig emelhetünk ki egyiket másikat, mert jóformán egyenlő méretű szerepek voltak. Sokat tapsoltak B a l a s s á n a k, G á l n a k, D e l l i E m m á n a k, R ó n a s z é k i n e k, T o l n a i n é n a k, S z e n d r e i n e k és B e n e d e k n e k (mindig nevetett); a kisebb szerepekben: N o v á k I r é n n e k, R ó n a s z é k i n é n e k, H u n y a d i n é n a k.

* Hrabovszky Lajos, lapunk segédszerkesztőjének „T e m p i p a s s a t i” című verskötetete kikerült a sajtó alól. A díszes könyvben ma már csak a könyvkötő munkákat végzik, így azt az előfizetők a közel napokban kézhez kapják. A szerző felkéri t. ivtartóit, hogy a gyűjtőveket az előfizetési pénzzel együtt, az „Aradi Közlöny” szerkesztőségébe beküldeni sziveskedjenek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Fokról-fokra. S z o m o r u János valamikor tehetős ember volt Kurticson és tegnap ítéletet hoztak felette az aradi kir. törvényszéken. Így történt: Szomorú János lassan eladósodott, úgy hogy a foglalások napi rendben voltak a házában. Legutóbbi alkalommal aztán megtette azt, hogy a lefoglalt tárgyakból vagy 70 frt értékű eladott. Sikkesztás vétségéért — K e l l e r János és R á c z Sándorné ágyai lakosok vádjára alapján 8 napi fogházat kapott a tegnap megtartott végtárgyalás alkalmával.

§ Szénában utaztak. „Hárman valának együtt:” Id. Argyelán Juon, hason nevű fiával ifj. Argyelán Juonnal és Higgyigys Juon. Mind a három Juon Simándot vallja szülőföldjének. És koczogtak hazafelé szótlanul a szekérről, csak a K i n t z i g - t a n y a előtt jött egy gondolata Higgyigys Juonnak. Azt mondta:

— Talán elvinnék egy keveset abból.

A másik két Kujon, vagyis helyesebben Juon arra felé nézett, a merre Higgyigys mutatott az ostornyállal: nagy aszénaboglya állott ott. Az után megegyeztek, hogy visznek belőle. Váltak is. Tegnap kapták a büntetést ezért az egy, de rossz gondolatért. Higgyigys Juon — ez a régi bűnös — 8 havi börtönt kapott. Id. Argyelán Juon 2 havi fogházat, míg a fiatal és különben nyavalyatörős Argyelán 14 napot. Az első kettő fellebezett.

TÁVIRATOK.

Udvari ebéd.

Budapest, január 17. (Saját tud. táv.) Este hat órakor 26 teritékü udvari ebéd volt, melyen az összes miniszterek, T a r k o v i c h és G r o m o n államtitkárok, S z é l l Kálmán képviselő, S z a b ó Miklós kuriai, és V é r t e s s y Sándor táblai elnök és a kíséret vettek részt.

Minisztertanács.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) Ma hosszabb minisztertanács volt Bánffy Dezső báró miniszterelnök elnöklése alatt, melyben részt vettek az összes miniszterek, még a betegeskedő Lukács László pénzügyminiszter is.

Mint értesülünk, a minisztertanács egyik legfőbb tárgya a kormány programjának megállapítása volt, a melyre nézve az összes miniszterek a legteljesebb egyetértésben voltak.

Bucsuzó és beköszöntő.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) Szilágyi ma délelőtt bucsuzott el tisztikarától. Mint mondá, működésének sikereit buzgóságának köszöni, mit soha sem fog feledni. Szilágyi lelkesült éljenzés között távozott a miniszteri palotából.

P e r c z e l belügyminisztert a belügyminiszteri palotában R e i s z i g államtitkár fogadta. Perczel támogatást kért, ígérve, hogy méltányos főlebbvaló és kitartó munkatárs lesz.

D á n i e l kereskedelmi minisztert a miniszteri palotában C s e ö r g ő miniszteri tanácsos fogadta. Dániel válaszában kijelentette, hogy őszinte bizalommal fordul az urakhoz, kérve benne jóakaratu munkatársat tekinteni. Minden elem tartozó kérdésben, de különösen tisztelt munkatársaim irányában a legteljesebb tárgyalgossággal és igazságérzettel törekszem viseltetni.

Kombinációk.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) Z s i l i n s z k y mellett C s i k y egyetemi tanárt is kombinálják a kultuszminiszteriumba államtitkárnak.

A felekezet nélküiség.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) A vallás szabad gyakorlatára vonatkozó javaslatról már azt híresztelik, hogy megállapodás jött létre a két főrendiházi párt között. Ugy értesülünk, hogy ez a hír legalább is korai. Történtek ugyan lépések, de ez ideig megállapodásról még szó sem lehet.

A francia elnök választás.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) C a s i m i r - P e r i e r lemondását csaknem az egész európai sajtó gyáva megfutamodásnak mondja. Versaillesben élénk érdeklődés mellett megkezdtek az elnökválasztást, a legtöbb kilátása Brissonnak és Rousseunak volt. Többen szólanak akartak, de az elnök nem engedte. A szavazással déli egy óra után elkészültek; B r i s s o n kapott 360, R o u s s e a u 250 szavazatot, a többi szavazat megosztott. Ezután megkezdtek a második szavazást B r i s s o n és R o u s s e a u között, hogy ki lesz a győztes, az még bizonytalan.

Versailles, január 17. (Saj. tud. táv.) A köztársaság elnökének F e l i x F a u r t választották meg. A választás ezen eredménye óriási meglepetést idézett elő.

Az anyai szív.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) P a p s z á s z birtokos és képviselő fia tegnap meghalt. P a p s z á s z n é anyjára szívére vette fia halálát, hogy ma hajnalban szíven lőtte magát s azonnal meghalt. Öngyilkossága előtt ezt írta: „Nem tudok tőle elválni, temessetek vele egy sírba. Pont hatkor.”

Az „Olvasd” sajtópöre.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) Az „Olvasd” sajtópörét ma tartották meg. A vádat Z a r á n d y Gáspár ellenében

maga K o z m a főügyész képviselte, kérve a királysértő Z a r á n d y elmarasztalását épen a sajtó érdekében, melyet a hasonló impertinenciák lejáratták. Zárandyt V i s o n t a y védte, de K o z m a hatalmas beszédére az esküdtek kimondták a vétkeket és ezen alapon a bíróság Zárandyt egy évi államfogházra és 3 évi hivatalvesztésre ítélte. Zárandyt jótállásra szabadon bocsátották.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, január 17.

G a b o n a ű z l e t: Buzát ma mérsékeltlen kínáltak, a vételkedv tartózkodó volt az irányzat lanyha maradt. — Elkelt 14,000 métermása változatlan tartott áron. **E l a d á s o k:**

	mmásza	kg	frt
Tiszavidéki	200	88.5	6.87 ¹ / ₂
"	400	82.	6.92 ¹ / ₂
"	100	81.	6.92 ¹ / ₂
"	300	82.	6.90
"	200	81.5	6.88 ¹ / ₂
"	100	81.5	6.85
"	300	80.5	6.75
"	500	80.	6.85
"	100	80.	6.75
"	100	80.	6.80
"	200	80.5	6.90
Pestvidéki	100	80.	6.80
"	400	79.5	6.80
"	100	78.5	6.70
Székesfehérvári	100	80.	6.85
Bánáti	1500	80.	6.82 ¹ / ₂
"	2900	79.5	6.82 ¹ / ₂
"	300	80.	6.70
"	100	78.5	6.70
Felsőmagyarországi	200	79.	6.80
Bácskai	3000	77.5	6.77 ¹ / ₂
Zab	200		6.17 ¹ / ₂
"	100		6.10
"	100		6.05
"	100		5.92 ¹ / ₂

H a t á r i d ő ű z l e t: Amerikából némileg szilárdabb árfolyamokat jelentettek ma, nálunk azonban lanyhán indult az üzlet buzában, s tekintettel a csendes készáru üzletre így zárult is. Tengeri is valamivel lanyhábban indult s osekély forgalom mellett változatlanul zárult. Zab és roza változatlanok.

Zárul 11 órakor

Buza március—április 1894	6.99—7.01
Buza szeptember—október 1894	6.83—6.84
Tengeri május—június 1894	5.53—5.55
Tengeri őszre	6.17—6.18
Zab március—április 1894	6.17—6.18
Zab őszre	5.99—6.01
Káposztarepoze	10.55—10.65

K ü l f ö l d: New-York: buzára ¹/₈—lanyhább, tengerire ¹/₈—szilárdabb, Chicago: buzára ¹/₈—szilárdabb, tengerire ¹/₈—lanyhább, Páris szilárd, London és Liverpool változatlan.

É r t é k t ő z s d e: A még mindig bizonyult francia politikai viszonyokra ma lanyhán indult az üzlet. Külföld igen tartózkodik a vásárlástól, s nálunk gyenge forgalom mellett néhány frttal olcsóbban jegyeztettek papirjaink.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	414.50
Magyar hitelrészvény	505.50
Osztrák államvasút	400.75
Rima-Murányi	82.—
Déli vasút	105.—

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi esernök. 1895. évi jan. hó 16-án. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban) 42.5—43.5 krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 42.5—43.5 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 44.—45. krig. Fiatal közép (pkint 251—320 krig súlyban) 44.—44.5 krig. Fiatal könnyű (pkint 250 kgr. terjedő súlyban) 43.5—44.5 krig. 2. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli súlyban) 42.—43. krig. — Közép (pkint 220—280 kgr. súlyban) 42.—43. krig. — Könnyű (pkint 220 kgr. terjedő súlyban) 43.—43.5 krig. — S z e r b i a i: Nehéz (pkint 260 kg. felüli súlyban) 42.5—43. krig. Közép (páronként 220—260 kgr. súlyban) 42.5—43. krig. — Könnyű (páronként 220 kgr. terjedő súlyban) 41.5—42. krig. S e r t é s l é t s z á m 1895. jan. hó 14-én volt készlet 117,535 darab. 1895. jan. hó 15-én felhajtator: 2118 darab. 1895. jan. 15-én elszállított: 1020

drb. 1895. jan. 16-án maradt készletben 118,628 drb. — A hízott sertés üzletirányzata: Változatlan.

S z e s z ű z l e t.

— Január 17. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyon gyorsan 52.75 kicsinyben 53.— hordó nélkül per 100 liter ¹/₂ beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatózsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, január 17. d. a. 5 óra.

F a j	Irányat	100 kg. ár	100 kg. ár
		frttól	frttig
Buza bányási uj		6.55	6.80
Buza tiszavidéki		6.60	6.85
Buza pestvidéki		6.55	6.80
Buza fejmegyei		6.55	6.80
Buza bácskai		6.65	6.90
Roze uj, I-ső rendű		5.40	5.4
Roze uj, II-od rendű		6.10	6.15
Arpa takarmány		5.35	5.40
Arpa égetni való		6.—	6.05
Arpa sörfőzdei		7.15	8.15
Zab		5.90	6.30
Tengeri bányási		6.—	6.10
Tengeri másnemű		5.95	6.—
Káposzta-repoze bányási		—	—
Köles		6.20	6.80
Buza szept.-okt.		6.63	6.64
Buza márcz.-ápr.		6.99	7.01
Buza máj.-jun.		5.52	5.54
Roze szept.-okt.		6.7	6.19
Tengeri jul.-aug.		—	—
Tengeri aug.-szept.		—	—
Tengeri októberre		—	—
Zab márcz.-ápr.		5.99	6.01
Zab szept.-okt.		—	—
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.		10.55	10.65

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. január 17.

Magyar aranyjárdék 4%	124.—
Magyar koronajárdék 4%	98.75
Magyar arany 4 ¹ / ₂ %	127.25
Magyar arany 4 ¹ / ₂ %	103.25
Magyar keleti vasút 1876.	123.25

Aradvárosi

Evadberlet
105. szám.

színház.

Haviberlet
5. szám.

Pénteken, 1895. január 18-án

EGY BOLOND GONDOLAT.

Bohózat 4 felvonásban. Laufs Károly után magyarosította: Hoesvai Hugó.

S Z E M É L Y E K:

Vastag Tivadár	Balassa J.
Eulália, a felesége	Rónaszékiné.
Margit, a leánya	Hunyadyné.
Kulmár Ernő, orvosnövendék, unokaöccse	Benedek Gy.
Ugróczy Lajos, egyetemi kö szolga	Szendrei M.
Hangfalvi Akos, zenekar igazgató	Gál Gyula.
Virág Gida	Tompa K.
Bájlaky Micsi, operetta énekesnő	Delli Emma.
Tátray Kázmér, tencsénmegyei földbirtokos Rónaszéki.	Tolnainé.
Eufrozina, a felesége	Novák Iréa.
Sárika, a leányuk	Csatár Gy.
Botlik Agoston	Bihari Akos.
Szunyogházy Béla	Laskodi A.
Öz. Molnárné	

Kezdetű 7 órakor.

IDEGENEK NEVSORA.

— Január 17. —

Náder szálloda: Kabicska Aurél jegyző, Fibus. Kárássz József kereskedő, N.-Szt. Miklós. Scheer Edéné kereskedő neje, Nagyhalmagy. Hevesy Vilmos jegyző, Uj-Pesten.

Arany Kulcs szálloda: Paskuj Sándor földbirtokos, Gyulavarsánd. Nedelko Jusztin magánzó, Arad.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Közönség köréből.

Ez év május havában vetéseimet — buza és tengeri — jégkár ellen az „Országos magyar köl-

* Az ezen rovat alatt közöltékekért nem vállal felelősséget a szerk.

csönös biztosító szövetkezetről" biztosítottam, mely vetésemet 1894. május havában a jégverés majdnem teljesen megsemmisítette. A rendben történt bejelentés után nagysokára megjelentek a fentnevezett intézet közei, hogy jégkáromat „megbecsüljék”. — Hogy milyen becslést végeztek: szolgáljanak a következők felvilágosításul. Az országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet közei, miután szétnéztek a jégvert földeken, nagy számítás után találtak 25, 30, 40, 60 százalékat kárt és így a biztosított 10,000 frton felüli összegért alig 3600 frtot akartak kegyelemből adni, dacára annak, hogy én nem tulbiztosítottam, hanem holdanként 3 mm. vallottam be és kijelentették, hogy buzakáromért 3600 frtot a tengeriért pedig semmit sem adnak; s ezzel, mint akik jól végeztek munkájukat, a faképnél hagytak. — Megvoltam győződve — mint gyakorlott gazda, — hogy ily becslést vagy a vastag tudatlanság, vagy csak a rosszakarat eredményezhet. Hasztalan irtam és reklamáltam, az semmit sem használt, miután pedig láttam, hogy az aratás küszöbön van, kénytelen voltam érdekeim megvédésére bírói becsüt kéri. — A kikindai kir. járásbírósg által megtartandó bírói becslés semmiképen sem tetszett az országos magyar kölcs. szövetkezetnek; mivel az ellen először tiltakozott és a mikor az sem használt, minden módon akadékoskodtak és a bírói becsüt elodázni akarták. Nyilvánvalóan azért, mivel az aratók már kaszáikat fenték. Ily körülmények között a kir. járásbírósg a hivatalos becslést megejtven, károm 85 és 90 százalékban állapított meg, úgy hogy a buzámért 6500 frton felül jár, holott a szövetkezet felét sem akarta adni. Megemlítem, hogy egy a bíróság szakértő, mint az én szakértőm Kikinda város legtszettebb férfiai és hogy e két szakértő véleménye között végeredményben semmi különbség sem volt; a szövetkezet kiküldötte pedig tétlenül állt, látván a szinigazságot, csak annyit mondott: majd referálok a társaságnak. Most már azt hittem, miután a bíróság állapította meg a kárt, az országos kölcsönös biztosító szövetkezet majd haladéktalanul ki fogja fizetni káromat. De nagyon csalódtam! Miután számos levelemre, melyben kárösszeget kifizetését sürgettem, nem is válaszoltak, kénytelen voltam az országos kölcsönös biztosító szövetkezet ellen külön két pert indítani, Budapestén ügyvedet fogadni, a ki a budapesti kir. törvényezéknél 6500 forint és 2500 frt iránt a keresetet be is nyújtotta.

Csak ennyi baj után — mint sok ezer embernél — kezdtem érdeklődni a culans szövetkezet kötvény-feltételei iránt és nagy csodálatomra a sok közül olyan szakaszokat találtam:

8. §. A kár bejelentendő három nap alatt, mivel a fél másképp minden kártérítés igényeitől elesik.

12. §. Ha a biztosítandó tárgy elég és nem volt a jelcsim kifüggesztve, a káros fél semmit sem kap.

14. §. Ha a bevalláson feladott vallomás téves, kár esetén nem követelhet a fél semmit.

22. §. Ha vihar esetén csépel a gazda, a tűzkárért nem nyújt kártérítést a szövetkezet; hozzá még annyi kedvezmény után.

28. §. Ha a biztosító szövetkezet üzlete veszteséggel záródik, a felek dupla díjat tartoznak fizetni.

Ha pedig valaki nincs megelégedve a kártérítéssel, a szövetkezet, vagy annak ügynöke ellen kártérítést nem követelhet, miután akkor minden kártérítési igényét elveszti 18. §.

Ilyenek az országos kölcsönös biztosító szövetkezet §§-ai.

Ügyvédemtől értesültem, hogy a szövetkezet által ajánlott és bírói letétbe helyezett kárösszeget utólagosan a bírói letétből felvette, ami magában véve eléggé jellemző.

Hogy a szövetkezet a bíróság által megállapított kárkövetelésemet nem akarja megtéríteni, leginkább azért nyugtalanít, mivel a biztosító társaságok tárgyában benyújtandó törvényjavaslat szerint a biztosító szövetkezetek minden osztályban 300.000 frtot, összesen (jég és tűz) tehát 600.000 frtot kötelesek készpénzben az állampénztárban kauczióképen letenni; az országos kölcsönös szövetkezetnek pedig vagyona 100.000 frt készpénzé nem tehető kötvényekből áll; így mielőtt jogos kárösszeget megkaphatnám, e szövetkezet alkalmasint liquidálni fogs akkor jogos követelésemet kin keressem?!

Nagy Kikinda, 1894. december 31-én.

Eremits Pál s. k.

földbirtokos és takarékpénztári igazgató.



Hirdetés.

A nagymélt. földmiveltügyi m. kir. miniszter ur 7286/94. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a csehországi cs. kir. helytartóság f. évi november hó 5-én 153,685. sz. a. kelt hirdetménye szerint a magyarországi sertések azonnali levágás céljából mindazon csehországi városokba bevihetők, melyekben közbárány van, hova az állatok a vasúti állomástól lófogatu kocsikon szállítandók. Arad, 1894. december 15.

A városi tanács.



Magv. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Aradon.

23805/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Piski állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1895. évi május 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1898. évi április hó 30-áig.

A bérleti feltételek a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják. Az 50 kros bélyeggel és a borítékon «Aján-

lat a piskii pályavendéglő bérletére» felirattal ellátott ajánlatok lepecsételve 1895. évi márczius hó 15-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség I. osztályánál nyújtandók be.

Bánatpénz fejében 100 frt azaz egyszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1895. évi márczius hó 14. déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon letendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1894. október hó 9-én.

Az üzletvezetőség.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1894. évi október hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	11,10	4,00	1,37
Csaba	2,23	5,55	4,35
Kétegyháza	2,54	6,13	5,08
Lökösháza	3,12	—	5,28
Kurtics	3,28	6,37	5,43
Sofronya	3,40	—	5,55
ARAD érkezik	3,55	6,55	6,10

Arad—Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul	11,30	8,20	9,45
Sofronya	11,46	—	10,02
Kurtics	11,58	8,38	10,18
Lökösháza	12,14	—	10,35
Kétegyháza	12,37	9,03	11,—
Csaba	1,28	9,25	11,45
Szolnok	4,31	11,22	3,00
BUDAPEST érkezik	7,35	1,20	6,30

Erdély felé.

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul	2,30	6,35	4,30	7,05
Glogovác	2,44	6,46	4,42	—
Győrök	3,15	7,07	5,03	—
Paulis	3,32	7,18	5,14	—
Radna-Lippa	3,58	7,35	5,32	7,50
Konop	4,30	7,58	5,56	—
Berzova	4,50	8,14	6,12	—
Tótvár	5,21	8,38	7,41	—
Soborsin	5,40	8,56	7,00	8,51
Piski	—	11,04	9,38	—
Gyulafehvár	—	12,51	11,25	11,18
Tövis érkezik	—	1,20	11,54	11,40

Erdély felől.

	éjjel	éjjel	este
Tövis indul	3,36	3,19	1,35
Gyulafehvár	3,59	4,04	2,14
Piski	5,05	6,05	3,59
Soborsin	6,38	8,21	4,00
Tótvár	—	8,40	4,21
Berzova	—	9,09	4,50
Konop	—	9,25	5,09
Radna-Lippa	7,29	9,58	5,47
Paulis	—	10,11	6,02
Győrök	—	10,25	6,18
Glogovác	—	10,48	6,47
ARAD érkezik	8,10	11,00	7,00

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	reggel	délut.
ARAD indul	5,18	3,56
Sofronya	5,31	4,18
Kurtics	5,44	4,45
Lökösháza	6,00	5,13
Kétegyháza	6,18	6,13
Kigyós	6,31	6,37
Csaba	7,02	6,55
NAGYVÁRAD érkezik	9,32	—

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	délután	délután
NAGYVÁRAD indul	—	4,25
Csaba	7,09	7,12
Kigyós	7,24	7,25
Kétegyháza	7,47	7,39
Lökösháza	8,14	7,58
Kurtics	8,38	8,15
Sofronya	8,58	8,27
ARAD érkezik	9,10	8,43

Arad—Temesvár.

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul	6,20	11,35	5,00
Uj-Arad	6,31	11,59	5,21
Németságh	6,49	12,24	5,47
Vinga	7,08	12,52	6,14
Orczifalva	7,20	1,09	6,34
Merczifalva	7,31	1,25	6,52
Szt.-András	7,43	1,44	7,12
TEMESVÁR érkezik	8,01	2,10	7,39

Temesvár—Arad.

	reggel	d. u.	éjjel
TEMESVÁR indul	8,20	1,12	9,10
Szt.-András	8,46	1,41	9,29
Merczifalva	9,04	1,59	9,48
Orczifalva	9,19	2,15	9,54
Vinga	9,42	2,40	10,11
Németságh	10,00	2,57	10,26
Uj-Arad	10,30	3,30	10,45
ARAD érkezik	10,43	3,44	10,55

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	d. e.	este
UJ-SZT. ANNA indul	8,00	6,40
Simánd	8,31	7,11
Kisjennő-Erdőhegy	9,20	7,55
Székudvar	9,36	8,11
Sikló	9,51	7,26
Ottlaka	10,5	8,40
Elek	10,23	8,57
KÉTEGYHÁZA érkezik	10,38	9,12

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul	5,17	8,03
Elek	5,30	8,23
Ottlaka	5,40	8,36
Sikló	5,51	8,50
Székudvar	6,08	4,06
Kisjennő-Erdőhegy	6,24	4,39
Simánd	6,49	5,10
UJ-SZT.-ANNA érkezik	7,14	5,40

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	reggel	este
MEZŐHEGYES ind.	7,05	8,30
Kamarás-major	7,17	8,42
Nesze	7,25	8,52
Kovács-háza	7,42	9,10
Bánhegyes	8,04	9,33
M.-Bozás	8,25	9,55
Bánkut	8,37	10,09
KÉTEGYHÁZA érkezik	8,55	10,30

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	délután	reggel
KÉTEGYHÁZA ind.	3,00	5,16
Bánkut	3,22	5,36
Megyes-Bodzás	3,40	5,49
Bánhegyes	4,02	6,08
Kovács-háza	4,25	6,23
Nesze	4,39	6,35
Kamarás-major	4,48	6,43
MEZŐHEGYES érkezik	5,00	6,55

Arad—Szeged.

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul	5,00	9,00	4,20
Szt.-Tamás	5,24	9,22	4,49
Pécska	5,43	9,36	5,13
Battonya	6,12	10,01	5,47
Tompa	6,24	10,11	6,00
Mezőhegyes	7,01	10,40	6,54
Csanád-Palota	7,22	11,00	7,21
Nagylak	7,39	11,15	7,43
Apátfalva	8,01	11,35	8,09
Makó	8,28	11,56	8,51
Kis-Zombor	8,42	12,12	9,10
SZEGED érkezik	9,33	1,00	10,10

Szeged—Arad.]

	d. u.	este	reggel
SZEGED indul	2,20	6,00	4,20
Kis-Zombor	3,12	6,45	5,16
Makó	3,35	7,04	5,43
Apátfalva	3,55	7,23	6,02
Nagylak	4,17	7,44	6,24
Csanád-Palota	4,32	7,59	6,39
Mezőhegyes	5,08	8,27	7,10
Tompa	5,32	8,40	7,35
Battonya	5,45	9,01	7,48
Pécska	6,10	9,25	8,14
Szt.-Tamás	6,23	9,38	8,27
ARAD érkezik	6,45	10,00	8,50

Arad—Gurahonoz.]

	reggel	d. u.	d. u.
ARAD indul	6,40	5,23	12,30
Ötvenes	6,56	5,39	12,55
Zimánd-Ujfalu	7,02	5,45	1,08
Uj-Szt-Anna	7,24	6,07	2,00
Világos	7,46	6,29	2,39
Muska-Magyarád	7,53	6,36	2,52
Pankota	8,04	6,47	3,26
Apatelek	8,35	7,18	4,28
Borosjenő	8,47	7,30	5,03
Bokszeg-Beél	9,09	7,52	5,43
Borossebes-Buttyin	9,38	8,20	6,53
Almás-Alosill	10,05	8,47	7,38
GURAHONCZ érkezik	10,20	9,02	8,00

Gurahonoz—Arad.

	reggel	d. u.	reggel
GURAHONCZ indul	4,20	8,10	4,25
Almás-Alosill	4,37	8,27	4,52
Borossebes-Buttyin	5,05	8,56	5,59
Bokszeg-Beél	5,32	4,28	6,54
Borosjenő	5,56	4,47	7,40
Apatelek	6,06	4,57	8,00
Pankota	6,42	5,32	9,20
Muska-Magyarád	6,48	5,38	9,32
Világos	6,55	5,45	9,50
Uj-Szt-Anna	7,21	6,11	10,40
Zimánd-Ujfalu	7,39	6,29	11,10
Ötvenes	7,44	6,34	11,18
ARAD érkezik	8,00	6,50	11,43

Borosjenő—Csermő.

	délután	este
Borosjenő indul	8,55	7,35
Csermő érkezik	9,55	8,35

Csermő—Borosjenő.

	reggel	délután
Csermő indul	4,50	3,35
Borosjenő érkezik	5,50	4,35

M. kir. államvasutak.

29575/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak szentesi osztálymérnökségénél egy irodaszolgái állás üresedett meg, melyre 210 frt azaz kétszázötven forint, illetve 1895. évi július hó 1-től 250 frt, azaz kétszázötven frt évi fizetés, 60 frtlakbér és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi miniszteri igazolvánnyal ellátott kiszolgált katonai altisztek az ily állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk azon altiszteket, kik az 1873. évi II. t.-cz. értelmében jogosultsággal bírnak és pályázni óhajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyamodványukat — melyben a vasuti szolgálatra képesítő, 35 évet meg nem haladó koron, ép egészséges testalkaton kívül a magyar nyelv szóval és írásban való bírása, a számolás elemeiben való jártasság, valamint a magyar honpolgárság keilően igazolandó — következő czim alatt: »A magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének Aradon. Pályázat irodaszolgái állásra borítékba zárva legkésőbb 1895. évi márczius hó 1-ig terjeszték be; minthogy az ezen napon túl beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A kérvényre 50 kr. bélyeggel még el nem látott mellékleteire pedig egyenként 15 kr.-os okmánybélyeg teendő.

Aradon, 1894. december 24-én.

Az üzletvezetőség.

26133/1894.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak 101636/1894. számú intézvénye nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy az 1894. évben engedély mellett termelt dohány beváltására kiküldött bizottság Arad sz. kir. város területén f. évi december 10-től 1895. évi február hó 23-ig működik.

Arad, 1894. december 12.

A városi tanács.

430/1895.

Hirdetés.

A nagymélt. m. kir. honvédelmi miniszterium 78432/1894. X. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré teszszük, hogy Arad szab. kir. város törvényhatósági területén található lovak, teherhordó állatok (öszvérek) egy és kétfogatú kocsik és ökrös szekerek összeírása tekintetéből kötelesek mindazon ló, kocsik és szekértulajdonosok, kik írni és olvasni tudnak, a hatósági közegek által kikiosztott bejelentési lap rovatainak 1. 2. rovatát írva, a 3, 4 és 6. rovatot a létszám megjelölésével, a kimutatás 1-ső rovatát írva, a többi rovatot a létszám megjelölésével kitölteni, s azokat 1895. évi január hó 31-ig terjedő határidő alatt a kerületi biztosoknak átadni.

Az írni és olvasni nem tudó ló-, kocsik és szekértulajdonosok kötelesek a bejelentési lap és kimutatás rovatainak betöltésére véget, a náluk megjelenő hatósági közeg felhívására a ló, kocsik és ökrös szekér létszámát bemondani.

Azon ló, kocsik és szekértulajdonos, ki a bejelentési lapot és kimutatás f. évi január hó 31-ig ki nem töltötte és a kerületi biztosnak át nem adta, vagy a hatósági közeg felhívására lovait, kocsijait és ökrös szekereinek létszámát be nem vallotta, 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fog büntettetni.

Arad 1895. január hó 12.

A városi tanács.

25454/1894.

Pályázati hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszteriumnak 70807/94. sz. intézvénye nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy háboru idején a katonai élelmező tisztviselőkben beálló nagyobb szükséglet fedezhetése céljából, és hogy a katonai élelmező szolgálatra alkalmas egyének a népfelkelésről szóló 1886. évi XX. t.-cz. 9. §-a és a népfelkelési utasítás 5. §-a értelmében már békében kijelölhetők legyenek a népfelkelő kötelezettségben álló azon állampolgárok, kik népfelkelő kötelezettségüket háboru idején élelmező tisztviselői minőségben óhajtják teljesíteni, ezen hadi szolgálatra már békében megfelelő kiképzést nyerhetnek, ha erre önként jelentkeznek.

A felvételi feltételeket tartalmazó részletes pályázati hirdetmény a városi levéltárban 1894. irattári jel alatt van elhelyezve, hát azt az érdekeltek betekintheik.

Arad, 1894. december hó 21.

A városi tanács.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

17702/1894.

Hirdetmény.

A beállott havazások esetén fe hivatnak a ház és telektulajdonosok, hogy házuk és telkük előtt elvonuló gyalogutról a havat mindannyiszor ahányszor szükséges, lesepertessék s olyankor pedig, midőn a gyalogjáró csuszós, azt apró homok vagy fűrészpórral beszórassék, mivel ellen esetben a gyalogutak gondozása iránt alkotott szabályrendelet alapján szigoruan büntettetni fognak.

A házak udvaraiban összegyűlt s kihordatni szokott hőmennyiség lerakóhelyeül a Maros meder, a szemét-lerakóhelyek a szárazhid baloldalán, a Hercz-féle fatelep mögött elterülő mélyedés, a nagyváradi-ut jobboldalán az élőviz-csatorna töltése mellett levő gödrös terület és a Kossuth-utca végén levő hid baloldalán az élőviz-csatorna balpartjára elterülő mélyedés jelöltetik ki.

Arad, 1894. december 21.

Főkapitány ur távollétében:

Nyáry Béla

alkapitány.

25799/1894.

Hirdetés.

A nagymélt. m. kir. belügyminiszter ur 101491/1894. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy az ugynevezett erősítő essentiák behozatalának, iparszerű előállításának, forgalomba hozatalának és égetett szesz italokkal való vegyítésének megtiltása tárgyában. A m. k. belügyminiszternek 1876. évi július hó 4-én 31026. sz. a. kelt rendelete alapján az égetett szeszitalokhoz használt ugynevezett erősítő essentiáknak, melyek erősen izgató, különösen csipős fűszerekből és növényi anyagok, u. m. borsból, paprikából, csillából és éfélékből készült, vagy nareoliaes anyagokat, vagy amylalcoholt, kozmaolajat tartalmaznak és arra szolgálnak, hogy az égetett szeszitalokkal vegyítve, ezeknek izgató vagy kábító hatását fokozzák, behozatala, iparszerű előállítása, forgalomba hozatala és vegyítése, miután azok a magyar országos közegészségügyi tanács szakvéleménye következtében az egészségre ártalmas hatásuaknak találtak, az osztrák cs. kir. kormányval egyetértőleg megtiltatik.

A gyógy vagy diäteticus szernek tekintendő alkoholicus készítmények ezen tilalom által nem érintetnek.

Aki a jelen rendelet határozatai ellen vét, kihágást követ el és amennyiben cselekménye a büntető törvények, vagy a közegészségügyi törvény, vagy szabályok szerint súlyosabb büntetés alá nem esik, 100 forintig terjedhető pénzbírsággal és visszaesés esetén, ha az utolsó büntetéssel kiállása két év még nem múlt el, 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel és 15 napig terjedhető elzárással büntetendő. Jelen rendelet 1894. évi december hó 1-én lépett hatályba.

Arad, 1894. december hó 15.

A városi tanács.

6/895. g. sz.

Hirdetmény.

A városi partvédművek fenntartásához mintegy 5000 drb jóminőségű, legalább 4 méter hosszú rőzsére lévén szükség, felhivatnak a vállalkozók, miszerint az erre vonatkozó ajánlatukat a gazdasági szék elnöke előtt szóval vagy írásban mielőbb tegyék meg.

Arad, 1895. január 7-én.

Arad sz. kir. város gazdasági széke.

Arad sz. kir. város kap. hivatalától.

17844/1894. sz.

Felhívás.

A kocsik vezetői a színházhoz és onnan vissza oly sebesen szoktak hajtani, hogy a színházba igyekező gyalogosok testi épsége veszélyeztetve van.

Elrendelem ennél fogva, hogy a színelőadás kezdete és végeztével úgy az Atzél Péter-utcán, valamint a templom- és Deák Ferencz utcák torkolatánál csak lassu menetben szabad hajtani.

Az ezen intézkedésem ellen vétők az 1879. évi XI. t.-cz. 120. §-a alapján büntetve lesznek.

Arad, 1894. december hó 27-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára
és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatásu szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal kossoroztak. Mind az 5 világrészben el van torjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szerekből összeállított hajfestőszer. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppeje. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 85 kr.

Serail-arczenőcs. Az arcon mutatkozó májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és felforrás ellen biztosan használatb. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pincéjéből. Ára 1 üvegnek 8 és frt.

Ménesi aszúbor. Egy 85 centil. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor 2% Chinintartalommal. Egy 80 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor 2% Chinin- és vasoxydtartalommal. Egy 80 centiliteres üveg 1 frt.

Pepsinbor 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengali tüzek. Füst és szag nélkül, vörösből és sárga színben. Egy 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertyafénynyél. Hat peroxig égő, 1 drb 60 kr. 12 peroxig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 peroxig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszínben) 1 adag 1/2 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsama. A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle eredetű rheumás és oszidos fájdalom ellen igen hirtelen és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenféle gyógyszerek — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek. Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvisz. g. látra megbízásunk elfogadhatnak és lelkiismeretesen teljesítenek.